KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Juha Myllymäki

Lausunto
2.12.2020
1077/03/2020

Eduskunnan tarkastusvaliokunta

Lausuntopyyntönne 25.11.2020, O 48/2019 vp Säädösehdotusten vaikutusarviointien toteutuminen – nykytila ja kehittämistarpeet

Säädösehdotusten vaikutusarviointi

Säädösvalmistelun laadullisessa kehittämisessä vaikutusten arviointi on keskeinen teema. Vaikka erityisesti kuntatalouteen kohdistuvien vaikutusten arviointi on kehittynyt, on kehittämiselle edelleen ilmeinen tarve.

Tarkastusvaliokunnan teettämässä selvityksessä (julkaisu 1/2020) on esitetty tärkeitä havaintoja, myös toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia. Erityisesti vaikutusten jälkiarviointi ja arviointineuvoston roolin vahvistaminen korostaisivat tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Riittävään valmisteluresurssiin on selvityksessä aiheellisesti kiinnitetty huomiota.

Lainsäädännön arviointineuvosto on tehnyt arvokkaita huomioita käsittelemistään ehdotuksista. Neuvoston lausunnoille annettu merkitys vaihtelee kuitenkin yllättävän paljon. Neuvoston roolin vahvistamista on syytä vakavasti harkita.

Vaikutusarviointien vaikuttavuuden ja uskottavuuden kannalta on syytä kiinnittää huomiota hallitusohjelman ohjaavaan merkitykseen lainsäädännön valmistelussa. Hallitusohjelman kirjaukset näyttävät vaikuttavan käytännössä yksittäisten säädösvalmisteluhankkeiden vaikutusarviointiin ja niistä tehtäviin johtopäätöksiin. Poliittisesti päätetyt reunaehdot eivät usein mahdollista valmistelua perusratkaisultaan hallitusohjelmasta poikkeavalla tavalla, vaikka vaikutusarviointi ei hallitusohjelman mukaista ratkaisua tukisi.

Erityisesti hyvin laajojen, hallituskauden aikana toteutettaviksi suunniteltujen lainsäädäntöhankkeiden toteuttamisessa arviointi ja arvioinnin tulosten huomioiminen on ollut vaihtelevaa. Edellä mainittu poliittinen ohjaus yhdessä liian tiukan aikataulun kanssa heikentää arvioinnin uskottavuutta ja sitä kautta lainvalmistelun laatua.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Eri ministeriöiden valmius hyödyntää valmistelussa ja vaikutusten arvioinnissa ministeriöiden ulkopuolista asiantuntemusta vaihtelee. Esimerkiksi suoraan kuntia koskevan lainsäädännön valmistelussa kuntien edustajien hyödyntämisen tulisi olla pääsääntö. Esimerkiksi lainsäädännön vaikutukset viranomaisten resurssien käyttöön jäävät liian usein huomioimatta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Juha Myllymäki
lakiasiain johtaja